

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
Mgr. Lenka Weingartová

Oponentský posudek

na bakalářskou práci Hany Bartůňkové

Word-initial vowel glottalization in speech of native English non-professionals

Bakalářská práce Hany Bartůňkové je sondou do problematiky glotalizace (tj. využití rázu, případně nemodální fonace) iniciálních vokálů v britské angličtině. Glotalizace je jevem, který se v mnoha jazycích prozatím vzpírá přesnému popisu a podléhá četným kontextovým vlivům. Předkládanou práci považuji za velmi užitečný příspěvek k této problematice.

Text je rozčleněn do šesti částí, přičemž první podává stručný úvod, nastoluje výzkumné otázky a popisuje strukturu práce. Ve druhé kapitole je pak představeno teoretické pozadí výzkumu glotalizace s těžištěm v několika studiích na různých světových jazycích. Následuje experimentální část práce: ve třetí kapitole jsou popsána využitá data a metoda jejich zpracování a analýzy. Ve čtvrté kapitole jsou pak shrnuty výsledky experimentu včetně jejich statistické analýzy.

V teoretické části práce je nutno vyzdvihnout zejména autorčin pečlivý, ale zároveň kritický přístup ke shrnované literatuře a důslednou práci s referencemi. K mnoha představeným otázkám také nabízí vlastní hypotézy a nebojí se polemizovat s problematickými výsledky, případně metodami předchozích studií. Jako ucelený přehled dosavadního výzkumu na téma glotalizace tato část textu svůj účel zcela splnila.

Autorčina důslednost se projevuje i v části experimentální – při zpracování dat (zejm. určování hranic glotálních segmentů) si byla vědoma problémů plynoucích z neurčité podstaty tohoto jevu a jistého stupně arbitrárnosti při rozhodování. Při analýze pak dokazuje schopnost samostatně uvažovat a dávat do souvislosti své vlastní výsledky s výsledky předchozího výzkumu. Rovněž prokazuje chvályhodnou invenci prozkoumáním faktoru dosud v literatuře opomíjeného – vlivu vlastních jmen na četnost glotalizace. V diskusi je následně naznačeno několik směrů, kterými je možné se při dalším výzkumu ubírat. Při vyvozování důsledků postupuje autorka opatrně a vždy neopomene zmínit faktory, které mohou mít vzhledem k situaci nějaký vliv, případně nedostatky dané materiálem.

Výtky k předložené práci jsou pouze drobné: Kapitola 3 by si zasloužila alespoň kratičkový úvod, přechod od teorie k experimentu je takto příliš náhlý. Na str. 32 dole autorka uvádí, že kromě kategorií přízvučné a nepřízvučné iniciální slabiky byla také odlišena kategorie slov „containing stress“. Byla tím myšlena zřejmě slova, která měla primární přízvuk na jiné slabice, ale na iniciální se vyskytl přízvuk sekundární. V citované studii o

americké angličtině je ale zkoumána ještě varianta, kdy se přízvuk objevuje na pozdější slabice a první je zároveň redukována („obTAIN“ vs. „OcTOber“). Z textu úplně jasně nevyplývá, kterou z těchto obou možností autorka ve svém experimentu zvolila, příp. zda obě kategorie sloučila. Z grafu 14 na str. 42 není jasné, zda má šířka obdélníku nějaký význam. Pravděpodobně půjde o četnost výskytů, nicméně by to bylo žádoucí zmínit v popisku grafu. V závěru na str. 46 si autorka protiřečí: „[...] nebyl pozorován rozdíl mezi slovy s přízvukem na první slabice a slovy s pozdějším přízvukem. Míra glotalizace druhé kategorie [...] byla podobná jako u slov bez přízvuku“ (přeloženo). Z textu na str. 41 (a jinde) ale vyplývá, že slova s přízvukem na první slabice se naopak chovají jinak než slova s přízvukem pozdějším, která jsou spíše podobná slovům zcela bezpřízvukným.

Práce je psána srozumitelnou a stylisticky velmi dobrou angličtinou, autorka se vyjadřuje stručně, jasně a přehledně. Text je téměř bez chyb, pomineme-li pár drobností, jako odkaz na tabulku na str. 24, přestože tabulka se nachází až o stránku dále, případně typografický problém při odkazování na grafy (např. str. 29, 37 a 39).

V diskusi při obhajobě bych navrhovala autorce, aby se pokusila hypotetizovat ohledně několikrát zmiňované častější glotalizace u žen než u mužů. Čím by to mohlo být způsobeno? Zdají se autorce nalezené rozdíly mezi mluvčími dostatečně konzistentní na to, aby bylo možné četnost, příp. typ glotalizace využít například ve forenzní praxi?

Závěrem konstatuji, že předložená práce splnila svým obsahem i rozsahem požadavky kladené na bakalářskou práci. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze, dne 12. 6. 2012

.....
Mgr. Lenka Weingartová